

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ

„Др Милан Јовановић Батут”
Др Суботића 5, 11000 Београд, Србија
<http://www.batut.org.rs>

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88

Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027

Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

Република Србија
Министарство здравља
Немањина 22-26
11000 Београд

Министар здравља
Асс. др Златибор Лончар

07 AUG 2015

бр. 4983/1

Предмет: Одговор на захтев за обавештење и објашњење које је народна посланица Гордана Чомић изнела на седници Народне скупштине Републике Србије 28. јула 2015. године

Поштовани,

На основу дописа Министарства здравља, број 9-00-00021/2015-02 од 4. августа 2015. године (наш број 4983/1), који је у Одсек за безбедност воде за пиће и купалишта, Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Србије стигао 6. августа 2015. године у 14 часова дајемо следеће обавештење и објашњење на послатвљена питања из дописа:

1. Питање народне посланице Гордане Чомић: "Какво је стање са квалитетом воде за пиће у Србији"?

Одговор:

Контрола и резултати испитивања здравствене исправности воде за пиће из јавних водних објеката у Србији у периоду јануар-јун 2015. године

Увод

У складу са важећим прописима на територији Републике Србије контрола физичко-хемијске и микробиолошке исправности воде за пиће из јавних водовода и водних објеката, као и извештавање о њеној хигијенској и здравственој исправности, у надлежности је института и завода за јавно здравље и других овлашћених институција. Институт за јавно здравље Србије прикупља и анализира податке и приказује резултате хигијенске и здравствене исправности воде за пиће из јавних водовода и водних објеката на територији Републике Србије које контролише мрежа института и завода за јавно здравље.

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88

Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027

Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

Резултати

У периоду јануар-јун 2015. године укупно је контролисано 1156 јавних водних објеката од којих су 154 или 13,3% јавни водоводи градских насеља, 569 или 49,2% су јавни водоводи сеоских насеља и 433 или 37,5% су водни објекти.

Укупно је контролисано 154 јавних водовода градских насеља, и то 42 у региону Војводина, 53 у региону Шумадија и западна Србија, 52 у региону Јужна и источна Србија и седам у Београду.

Јавни водоводи и водни објекти градских насеља су редовно контролисани у свих 25 области у Републици Србији.

Јавни водоводи сеоских насеља и водни објекти су редовно контролисани у областима у Војводини, а у осталим регионима и областима повремено или уопште нису контролисани.

У првих шест месеци 2015. године на физичко-хемијску исправност испитано је укупно 31.725 узорка воде за пиће из јавних водовода градских насеља, од којих је 3664 или 11,5% било неисправно. На микробиолошку исправност је испитан 32.008 узорак воде. Од тог броја 869 или 2,7% су били неисправни.

- Од укупног броја испитаних узорка на физичко-хемијску исправност 7212 или 18,2% је било неисправно

- Највећи проценат јавних водовода и водних објеката са физичко-хемијском неисправношћу узорка воде је био у Средњебанатској (87,8%), Севернобанатској (97,0%) области.

- Најмањи проценат физичко-хемијски неисправних узорка је био у Пчињској (0%) и Колубарској области (1,0%).

Од укупног броја испитаних узорка на микробиолошку исправност 2322 или 5,7% је било неисправно.

- Највећи проценат јавних водовода и водних објеката са микробиолошки неисправним узорцима воде је био у Севернобанатској (17,6%) и Јужнобанатској (14,5%) области.

- Најмањи проценат микробиолошки неисправних узорка је био у Топличкој области (0,0%) и Пчињској (0,4%).

Јавних водовода градских насеља само са физичко-хемијском неисправношћу у Републици Србији је било 26 или 16,9%.

- Јавних водовода градских насеља само са микробиолошком неисправношћу у Републици Србији је било 14 или 9,1%.

- Јавних водовода градских насеља са „удруженом“ неисправношћу у Републици Србији је било 18 или 11,7% од укупног броја контролисаних водовода.

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88

Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027

Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

- Од укупног броја испитаних узорака воде за пиће на физичко-хемијску исправност из јавних водовода градских насеља 3664 или 11,5% је било неисправно.

- Највећи проценат неисправних узорака је био у у Средњебанатској (97,9%), затим Севернобанатској (94,4%) док у Колубарској области није било физичко-хемијски неисправних узорака воде.

Најчешћи узроци физичко-хемијске неисправности су повећана мутноћа и боја, повишене концентрације гвожђа, мангана, амонијака, нитрата и нитрита, као и повећан утршак калијум-перманганата.

- Од укупног броја испитаних узорака воде за пиће на микробиолошку исправност јавних водовода градских насеља, 869 или 2,7% је било неисправно.

Закључак

Овакви резултати испитивања воде за пиће из јавних водних објеката градских насеља тзв. централни водоводних система показују да се у протеклом петогодишњем периоду узимајући у обзир укупне проценте неусаглашености са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће нису значајно мењали. Здравствена исправност воде за пиће из ових водних објеката се разликује од региона до региона и зависи од геолошког порекла воде, примењене технологије и адекватног управљања водоводним системима. Може се рећи да је квалитет воде из водоводних система градских насеља у Војводини, уопштено узевши, лошији од квалитет воде у централној Србији због присуства органских материја, нитрита, нитрата, и у неким водоводним системима и арсена. Порекло арсена у води за пиће појединих водоводних система у Војводини је последица његовог природног присуства у подземним водама, који су у већини случајева једини извори за водоснабдевање и недостатак технологије за његово уклањање.

Такође резултати испитивања воде за пиће из тзв. сеоских водовода показују већи проценат физичко хемијске и микробиолошке неисправности услед неадекватног управљања овим системима (без титулара, недостатак хлорисања воде, непостојање зона санитарне заштите изворишта, непостојање одговорних лица који управљају системом...итд), те решавање проблематике водоснабдевања руралне средине представља приоритет. У том смислу направљени су почетни кораци у циљу побољшања квалитета воде за пиће и смањења болести повезаних са водом ратификовањем Протокола вода и здравље, формирање мултисекторског Заједничког тела за његову имплементацију, и као запажени успех на међународној сцени, постављени су циљеви и циљани датуми у предвиђеном двогодишњем року, а који покривају 14 тематских области у области вода.

Предлог мера

Најчешћи узроци физичко-хемијске неисправности су повећана мутноћа и боја, повишене концентрације гвожђа, мангана, амонијака, нитрата и нитрита, као и повећан утршак калијум-перманганата.

- Од укупног броја испитаних узорака воде за пиће на микробиолошку исправност јавних водовода градских насеља, 869 или 2,7% је било неисправно.

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88

Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027

Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

- Израдити Програм праћења квалитета воде за пиће из објеката за јавно водоснабдевање који нису обухваћени програмом за јавне водоводе градских насеља.
- У сарадњи са мрежом института и завода за јавно здравље израдити програм активности за превазилажење специфичне проблематике најугроженијих јавних водовода и водних објеката.
- Покренути иницијативу за решавање титулара над објектима за јавно водоснабдевање који не припадају јавним водоводима градских насеља, јер због изостанка одговорних лица није могуће обезбедити јавноздравствену контролу водоснабдевања за становништво које се снабдева водом из поменутих објеката.
- Обезбедити у буџету Републике Србије као и буџету локалне самоуправе средства за минимални обим испитивања потребног за сагледавање стања квалитета воде за пиће из објеката за јавно водоснабдевање који нису обухваћени постојећим
- У сарадњи са Министарством здравља Републике Србије размотрити могућност обезбеђивања материјалних средстава за санирање најугроженијих јавних водовода и водних објеката, набавку средстава за кондиционирање воде и друге активности које доприносе побољшању квалитета воде за пиће.
- Подржати активности које воде усклађивању развоја водоснабдевања са порастом броја корисника. У циљу рационализације потрошње воде подржати све активности којима се стимулише рецикулација и поновна употреба воде у индустрији.
- У сарадњи са Министарством здравља Републике Србије и другим надлежним министарствима радити на спровођењу Протокола о води и здрављу који је Република Србија ратификовала јануара 2013.
- У сарадњи са Министарством здравља Републике Србије и другим надлежним министарствима радити на спровођењу активности које су одређене у Миленијумској декларацији (Јоханесбург 2002) а које се односе на водоснабдевање и квалитет воде за пиће, као и активности које би довеле до реализације првог приоритетног циља Акционог плана за животну средину и здравље деце (SENAR).
- Спроводити програме Светске здравствене организације везане за квалитет воде за пиће и болести које су директно или индиректно повезане са водом за пиће, као и активности везане за праћење здравствених индикатора животне средине (ENHIS).
- Размотрити са Министарством просвете могућност да се поједини програми значајни за заштиту, промоцију и унапређење здравља уведу у редовне образовне програме, али без оцењивања. Кампање и програме би могао да предлаже Институт за јавно здравље Србије, као и да делимично учествује у њиховој реализацији (припрема материјала, едукација едукатора и сл).
- У оквиру свеобухватних активности на заштити здравља становништва, настојати да проблематика здравствене исправности воде за пиће, њене употребне вредности као намирнице и заштите и санације изворишта, нађе одговарајуће место у надлежним институцијама на свим нивоима.

2. Питање народне посланице Гордане Чомић: "Где су и када извршене анализе квалитета воде за пиће у Србији"?

Одговор:

Лабораторијске анализе здравствене исправности воде за пиће намењене за јавно водоснабдевање врше се у за то овлашћеним и акредитованим лабораторија института/завода за

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ

„Др Милан Јовановић Батут”
Др Суботића 5, 11000 Београд, Србија
<http://www.batut.org.rs>

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88

Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027

Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

јавно здравље према динамици и обиму прописаним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће ("Сл. лист СРЈ", бр. 42/98 и 44/99) на основу броја еквивалент становника (потрошња воде од 150 литара на дан).

Извод из Правилника:

Члан 4

Хигијенска исправност воде за пиће утврђује се: основним (А) и периодичним прегледом (Б), прегледом воде из нових захвата (В) и прегледом на основу хигијенско-епидемиолошких индикација (Г).

Прегледи, у смислу става 1 овог члана, обухватају микробиолошке, биолошке, физичке, физичко-хемијске и хемијске показатеље дате у табелама 1, 2 и 3 које су одштампане у прилогу овог правилника и чине његов саставни део.

Члан 5

Хигијенска исправност воде из водовода за јавно снабдевање становништва водом за пиће и из сопствених објеката организација које производе или прерађују намирнице на индустријски начин утврђује се систематским вршењем основних и периодичних прегледа сирове воде у једнаким размацама у току месеца, односно године зависно од броја еквивалентних становника и то:

(ES)	Месечно основни	Годишње периодич.	Укупно годиш. основни	Укупно годиш. период.	Укупно
до 5000	1	1	11	1	12
5001-10000	2	1	23	1	24
10001-50000	3	1	35	1	36
50001-100000	6	2	70	2	72
100001-200000	10	4	116	4	120
200001-400000	15	6	174	6	180
више од 400000	30	12	348	12	360

Приликом сваког прегледа воде из водовода узорци воде се узимају:

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

- 1) из сваког изворишта - ако су изворишта директно везана на водоводну мрежу, или из сабирног вода, односно из резервоара сирове воде - ако су повезана у један систем;
- 2) из резервоара воде за пиће;
- 3) из водоводне мреже, а број тачака се одређује зависно од броја еквивалентних становника, и то:

Број еквив. станов. (ЕС)	до 10.000	10.001 50.000	50.001 100.000	100.001 200.000	200.001 400.000	400.001 600.000
Тачке на мрежи	2	5	7	10	12	15

За водоводе капацитета већег од 600.000 ЕС узимаће се на сваких следећих 200.000 ЕС још по један узорак.

Ако се у сабирном воду или резервоару основним прегледом утврди одступање од вредности које су прописане овим правилником, узорци се, ради идентификације загађеног изворишта, узимају из сваког изворишта.

3. Питање народне посланице Гордане Чомић: "Шта је до сада примењено од Националне стратегије за одрживо коришћење природних ресурса у Србији, где је коришћење вода, питких вода али и вода сваке врсте, једно од најважнијих делова"?"

Одговор:

Спровођење наведене стратегије није у надлежности Министарства здравља.

4. Питање народне посланице Гордане Чомић: Питање о износима новца у позицијама буџета за неопходне анализе при акцидентима?

Одговор:

Програм од општег интереса Министарства здравља "Организација спремности за ванредна стања: епидемије, природне несреће и катастрофе изазване људским фактором, а који подразумева:

Израду планова за ванредна стања: епидемије, несреће и катастрофе изазване природним и људским фактором, организација дежурстава приправних екипа за случај ванредних стања двадесет четири часа (епидемиолог, специјалиста хигијене, микробиолог, санитарни, хемијски и лабораторијски техничар, возач), као и опремање екипа заштитном опремом. Сачињавање годишњег Извештаја о активности екипа, број здравствених установа са сачињеним планом за ванредна стања; број провера у здравственим установама ради увида у постојање плана и спремности екипа за ванредна стања; број обављених контрола опремљености здравствених установа за ванредна стања; број формираних екипа у институту/заводу; укупан број сати

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ

„Др Милан Јовановић Батут“
Др Суботића 5, 11000 Београд, Србија
<http://www.batut.org.rs>

Телефон централа: 011-2684-566
Број рачуна: 840-624661-88

Факс: 011-2685-735
Матични број: 07036027

Електронска пошта: info@batut.org.rs
ПИБ: 102000930

приправности мобилних екипа; број сати активности у ванредним ситуацијама; број едукација у здравственим установама у вези са планирањем и одговором на ванредна стања.

Сачињавање компаративне анализе унапређења спремности у решавању ванредних ситуација здравствених установа и института/завода за јавно здравље у односу на претходну, као и у односу на претходних пет година са препорукама.

Опредељена средства за наведене активности износе укупно 49.706.085,00 динара за мрежу института/завода за јавно здравље укључујући и Институт за јавно здравље Србије.

Шеф одсека за безбедност
воде за пиће и купалишта

Др сц. мед. Драгана Јовановић, спец. хигијене

Начелник Центра за хигијену и хуману екологију

Мр сц. мед. Зорица Јовановски, спец. хигијене

З. ДИРЕКТОР
Прим. др сц. мед. Драган Илић